

IV. 17

SZABADGONDOLAT

VILÁGNÉZETI, TÁRSADALOM
ÉS
TERMÉSZETTUDOMÁNYI
· HAVI FOLYÓIRAT ·

· TARTALOM ·

Halasi Béla : Szabó Ervin.

Szende Pál : A Wilson-féle program jövője.

Isac Emil : Egy román paraszt.

Polányi Károly : Radikális párt és Polgári párt.

Csécsy Imre : Hadicélok és békecélok.

Karl Liebknecht : Búcsúm Jauréstól.

Rubin László : A laktanya kapuja.

SZEMLE. Lakatos László : Vázsonyi Vilmos. — Jászi Oszkár legújabb könyve. (P.) — Megmozdult a „diákság“ is. (Ki.) — A radikalizmus maszkjában. (Kelen László.) — **MOZGALOM.** Lékai János : Az ifjúmunkáskérdés. — **JEGYZETEK.** Galilei Kör. — Exkommunikáció. — Imperialisták. — Habsburg József. (Rs.) — Halottnézés. (Vándordiók.) — Nagy idők. (Rs.)

SZERKESZTI: RUDAS ZOLTÁN.

1918. NOVEMBER HÓ.

Ára 2'50 K

KETTŐS SZÁM.

ved a kultura márványlapján, ha a te sulyos és szent örökségedet, a tehetségedet nem pászforkunyhóban élted volna el... és véred nem ömlött volna, mint pazar áldozat a háboru csont- és vasoltárán?... Ti, Fluérás Péterek, ti szép lelkek, ti testvéreim, kik mindenütt a föld szomorú és mulandó pontjain pusztultatok... Ó, mennyit siratlak titeket. Ó, mikor lesztek újra együtt, mikor lesz egymásba szöve a vágyatok, a gondolatotok, az akaratotok mint szívárványa az elmúlt zivatarnak?...

Polányi Károly:

Radikális párt és Polgári párt.¹

A csak a munkájuk után élők társadalma az, amelynek a legtágabb értelemben vett érdekeit eszmei általánosságban képviseli a R. P. A gyakorlatban pedig: ahogy az ipari munkásság sajátos élethelyzetű csoportját a szociáldemokrata párt a maga szervezési és működési körének tekinti, olyan határozottan igényli ez a párt magának azt a hivatást, hogy az ipari munkásságon kívül eső széles és gazdag tagozódású rétegeit a csak munkájából élő társadalomnak egyetemes szervezési területének tekintse. Magától tolyik ebből egynémely analogia a szociáldemokrata párt munkamódjával. A szakszervezeti és a politikai mozgalom nem fedhetik itt ugyan egymást soha, sőt a R. P. egyéb intellektualisztikus követeléseit ezt kizárják, mindazonáltal különbséget tesz ez is tagjainak az élethivatásukból adódó gazdasági érdekei és azok között, amelyeket mint politikai alanyok testesítenek meg. A gazdasági érdekeket, akár anyagiak, akár erkölcsiek azok, érdekképviselői szervek kell hogy képviseljék, míg a politikai párt ezeknek összesített érdekeit az államhatalómmal szemben érvényesíti.

Ebből is tolyik az a generális tétel, amely minden reálpolitikának az alfája és omegája, hogy a párt eszmei és érdekbeli tartalmának össze kell vágnia. A radikalizmus eszméinek a győzelmét legelőször is azért kell biztosítani, hogy azokat tesszük meg ez eszmék hordozóivá, akiket az érdekük is ezen eszmék diadalához fűz. A szellemi munkások számtalan különböző csoportja ez: a kvalifikált testi munka némely fajtától, amely szellemi munkássá teszi az elvégzőjét, végig a magán- és köztisztviselők beláthatatlanul gazdagon tagozott taborán, amely-

¹ A „polgári radikalizmus“ elnevezésben a „polgár“ *citoyen*-t jelent, nem pedig *bourgeois*-t. Ha a „polgár“ szón *bourgeois*-t értünk, ahogy az nálunk a szokásosabb is. — akkor az itt szembeállított két párt helyes megjelölése, az egyiké: *radikális párt*, a másiké: *polgári párt*. Ezt a szóhasználatot fogjuk mi is a továbbiakban követni.

